

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ивелина Николова Николова
ПУ „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“,
по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки,
професионално направление 2.4. Религия и теология (Нов Завет)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 11.11.2025 г., и в интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Теология“ към Философско-исторически факултет, като кандидат(и) участва(т) Ева Кръстева Ковачева.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Предмет:

Със заповед № РД-22-36 от 09.01.2026 г. на ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен(а) за член на научното жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.4. Религия и теология (Нов Завет), обявен за нуждите на катедра „Теология“ към Философско-исторически факултет.

За участие в обявения конкурс са подали документи **единствен кандидат**: гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от д-р Е. Ковачева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- Административни документи
- Монография
- Статии и студии
- Съставителство на сборници

За участие в конкурса кандидатът представя общо 58 научни труда, 1 монографичен труд, 10 студии и 47 статии, които са в специализираното поле на конкурса, релевантни на професионалното направление 2.4. Религия и теология. Публикациите не са използвани в предходна процедура за придобиване на ОНС доктор. С тези публикации се удостоверява, че кандидатът отговаря на минималните национални изисквания съгласно Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав на Република България и Регистъра на академичния състав. Две от тях са на руски език и две – на английски език. Не се взема под внимание 1 научен труд (книга) по дисертацията.

Кратки биографични данни (на кандидата)

Гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева завършва езикова гимназия с два говорими езика – немски и английски езици. Завършва висшето си образование по теология към Богословския

факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Впоследствие придобива и допълнителна квалификация „Международни отношения“. Придобива докторската си степен през 2011 г. в Марбург, Германия. От 2012 до 2013 г. е хоноруван асистент в катедрата по теология, ФИФ на ПУ „Паисий Хилендарски“. В периода от 2013 до момента заема длъжността главен асистент в същата катедра. Професионалният ѝ опит е свързан главно с провеждането на лекционни курсове в областта на Нов Завет, Инославни изповедания, Ранно християнство и др. Професионалният ѝ опит е свързан с участието ѝ в редакторската колегия на множество сборници и участия в научни проекти.

Лични впечатления

Личните ми впечатления от д-р Ева К. Ковачева са повече от отлични. Познавам я като изключително отговорна, задълбочена, трудолюбива, прецизна и всеотдайна в работата и в научните изследвания. Нейната педантичност по отношение на изготвянето на научната продукция, както в прецизността във всеки детайл в преподавателската, университетската и научната ѝ работа, са достойни да бъде оценена подобаващо. Изключително коректен и съвестен колега, която в съвместната ни работа винаги е показвала високо ниво на професионални умения, активност в извършване на академични дейности и отлични резултати.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Учебно-педагогическата дейност на гл. ас. д-р Ева К. Ковачева отразява работата ѝ на сериозен преподавател, който през годините от 2013 г. насам показва активна преподавателска дейност, организиране на 8 лекционни курса. Трябва да отбележа не маловажния факт, че д-р Е. Ковачева започна от самото начало да изгражда дисциплината Нов Завет, тъй като придобиването на докторската ѝ степен в Германия през целият 8-годишен период, е било свързано с областта История на религиите. В това отношение д-р Ковачева показва активност, задълбоченост и системност в научните си търсения и най-важното: съумяването да изгради научния профил на дисциплината Нов Завет в нейните две части: Въведение в Свещеното Писание на Новия Завет и Тълкуване на Свещеното Писание на Новия Завет.

Оценката на учебно-педагогическата дейност на подготовката на кандидата може да бъде забелязана теоретично от анкетите, провеждани системно със студентите, откъдето се вижда високата оценка на работата ѝ, изграждането и постоянното обновление на учебните курсове и прецизната работа със студентите, само допълват положителната характеристика, която може да бъде дадена.

Оценка на научната и научноприложната дейност на кандидата.

В тази част д-р Е. Ковачева показва значителни умения да работи в научно-изследователската дейност с прецизност, задълбоченост и педагогически такт.

Монографичното изследване „ПЛЪТСКИТЕ“, „ДУШЕВНИТЕ“ И „ДУХОВНИТЕ“ ХРИСТИЯНИ според ПОСЛАНИЯТА НА СВЕТИТЕ АПОСТОЛИ в контекста на темата за ЕДИНЕНИЕТО НА ДУШАТА С БОГА“, което д-р Ковачева представя, обхваща 370 страници. Това изследване е първото новозаветно изследване в направление 2.4. Религия и теология, което е първото по рода си комплексно проучване на трите типа християни, според посланията на светите апостоли. Тази тема изглежда позната, но в този контекст тя до момента не е разглеждана. Поставянето на темата в контекста на идеята „единение на душата с Бога“

открива замисъла на автора да борави с познатата проблематика не само теоретически, но и систематично. Изследването е структурирано в пет глави, които логически следват хронологията в новозаветните книги, като в последната глава авторът спира вниманието си върху метафори, символи и алегии, които разкриват поставената от нея теза още в началото: да се докаже, че определенията „плътски“, „душевни“ и „духовни“ християни светите апостоли използват в техните Послания с оглед на това от кое християните се ръководят предимно на съответния етап по духовния им път – от духовните или от душевните им прояви, което стои в зависимост и от степента на постигнатото им вътрешно общение с Бога.

Важността на изследването стъпва върху познатата антропологична теза, според която у човека се съчетават хармонично три пласта – духовен, душевен и телесен, познаването на техните различни функции и прояви е крайно необходимо като знание за всеки, който иска да израства духовно, тъй като едва след като човек първо знае тяхното значение, за да може след това да се стреми да живее в съгласие с „духа“, или още по-точно казано „по дух“, „духом“ или „в духа“, както се изразява св. ап. Павел. Трябва да се отбележи също, че д-р Ева Ковачева използва извори и вторични източници на еврейски, гръцки, латински, немски, руски, български, английски и френски език. Освен в областта на Свещеното Писание на Новия Завет тя прави обзорец преглед на темата също в Стария Завет и в равинската книжнина, в областта на история на религиите, в мистериите култове и гностицизма, във философията, а също така и в апокрифната литература. Темата на изследването има интердисциплинарен характер и включва насоки от областта на нравственото богословие, догматиката, патрологията и история на църквата. В четири от общо петте глави в него са поместени обширни екзегетически части, обхващащи както тълкувания на светите отци, така и на по-нови и съвременни учени и изследователи на Свещеното Писание.

Депозираниите статии и студии на кандидата Ева Ковачева отразяват цялостната ѝ научно-изследователска дейност в областта на Новия Завет, но и не само. Д-р Е. Ковачева системно работи в корпуса на новозаветната проблематика, но поставя някои от темите в интердисциплинарен характер в областите агиология, Обща история на Църквата, история на религиите („Колелото на живота“ в Българската църковна живопис като символ за етапите на духовно преобразяване на човека до постигане на единение на душата с Бога (Библейски анализ)“. – В: Петрова, Т., Дебрюне, Н. (състав.). Многоликата наука. Сборник с доклади от Четвъртите годишни докторантски четения на катедра „Култура, историческо наследство и туризъм“ в УниБИТ (проведена на 16-17 ноември 2023 г. в УниБИТ, София). София: Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2023, 134–152. ISSN 2815-536X; 2.6. Ковачева, Е. „Най-положителният образ на българин и духовните идеи в разказа ‚Бае Митар пророкът‘ на Михалаки Георгиев“. – В: Дебрюне, Н. (състав.). Проблеми на културното наследство. Том 4. (Cultural heritage issues. Vol. 4). Сборник с доклади от научна конференция с международно участие (проведена на 21 септември 2021 г. в УниБИТ, София). София: Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2022, 61–81. ISBN 978-619-185-580-3 и др.). Това разкрива широкият профил на изследовател, задълбочен предимно в своята научна област, но с отворени очи и към широкото поле на богословската наука в частта, в която тя пряко или косвено може да сведе своите резултати и тези от близкия или далечен контекст на систематиката.

Задължително трябва да се спомене, че гл. ас. д-р Ева Ковачева се стреми да разгръща новозаветната проблематика тъкмо в руслото на библейската богословска наука в България, изградена от поколения знаменити новозаветни богослови, и предимно върху завещаното от

проф. д-р Христо Гяуров. Към това спадат следните нейни студии и статии по Нов Завет, чийто принос е, че те доразвиват, както и задълбочават с нови съдържателни елементи и акценти въпроси, залегнали в университетските конспекти по Нов Завет: 3.411, 3.42, 3.44, 3.45, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3, с което тя прави опит да продължи и надгради постигнатото до момента от предишното поколение професори, дава възможност за нови бъдещи изследвания и чрез това цели да се спомогне за по-задълбоченото усвояване на учебния материал от студентите (пример: 7 статии спадат към дисциплината Въведение в Свещеното Писание на Новия Завет – 3.41, 3.42, 3.44, 3.45, 5.1, 5.2, 5.3, а 1 студия към Тълкуване на Свещеното Писание на Новия Завет – 4:2. Постепенно акцентът в научноизследователската работа се премества повече към Тълкуването на Новия Завет, в която област е съсредоточена до момента най-голямата част от научната продукция – 36 студии и статии от общо всичките 58 на брой публикации, които тя представя за настоящия конкурс за доцент, тъй като според нея основното е вникването в смисъла и съдържанието на текстовете на Свещеното Писание, с които тя работи и които разглежда заедно със студентите в упражненията по Тълкуване на Новия Завет. Този акцент – продължаването на традицията на библейското богословие в България от млад и ентузиазирани учен като д-р Ева Ковачева заслужава не просто адмирации, но и категорично насърчаване да продължава започнатата линия, защото в контекста на 100 години богословска наука трябва да си припомним практически, че всички опити за подмяна на родното богословие с чужди нему традиции (колкото и успешни да са те), рано или късно приключват тъкмо, защото не може да ни бъде свойствено след 100 години категорично присъствие на богословската наука в България, да се опитваме да заличим спомена за нея.

Една част, но не толкова голяма, от научните трудове на гл. ас. д-р Ева Ковачева, е посветена на новозаветната псевдоепиграфска книжнина, тъй като през последните десетилетия на 20-ти век има открити нови, неизвестни до момента апокрифни новозаветни текстове, които се превеждат от коптски и други езици и се издават в многотомни научни издания.

Приноси (научни, научноприложни, приложни) и цитирания

Научните приноси в научноизследователската работа на кандидата са свързани предимно с актуалността на новозаветната проблематика, която изследва и, която се измерва съобразно екзегетиката в световен мащаб. Трябва да се отбележи, че тази актуалност се изтъква с един специален акцент, върху който не е наблягано достатъчно през изминалото столетие в българското библейско богословие – а именно ролята и мястото на жените в книгите на Свещеното Писание на Новия Завет, както и осветяването на тяхната дейност и мисия при разпространяването на християнството през периода I-IV век.

От приложения списък с цитиранията (общо 15 на брой) се вижда, че гл. ас. д-р Ева Ковачева представя цитирания в рецензирани научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, в монографии и колективни томове с научно рецензиране, в неререферирани списания с научно рецензиране, което показва откритото ѝ място на изследовател и новозаветен учен, разпознаваем не само у нас, но и в чужбина.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Всички формулирани тези, приноси и научни резултати са плод на задълбочени анализи, детайлни научни изследвания и могат да бъдат признати като лични заслуги на д-р Ева Ковачев.

3. Критични забележки и препоръки

Нямам критични бележки към цялостния пакет научни изследвания и материалите, представени от кандидата. Препоръчвам горещо д-р Е. Ковачева да продължи проучванията си в областта на новозаветното богословие, в традициите и духа на българското богословие, като към досегашните си изследвания да добавя новите аспекти на развитието на науката, които биха могли да имат и подчертан научно-приложен характер. Считам, че кандидатът има безспорен потенциал за участие и в международни изследователски проекти, като по този начин разширява и научните си знания и в областта на модерната библеистика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева **отговарят на всички** изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и в научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните разработки на д-р Е. Ковачева имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на кандидата **е несъмнена**.

Постигнатите от гл. ас. д-р Ева Ковачева резултати в учебната и в научноизследователската дейност **напълно** съответстват на минималните национални и допълнителните изисквания на ФИФ, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове и с оглед на анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научноприложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и препоръчам на Научното жури да изготви доклад предложение до Факултетния съвет на ФИФ за избор на гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.4. Религия и теология (Нов Завет).

4 март 2026 г.

Изготвил становището: .....

(подпис)

доц. д-р Ивелина Николова Николова

(ак. дл., н. ст., име, фамилия)